

מרגליות מדה כנגד מדה

"שכל מידותיו של הקב"ה - מדה כנגד מדה" (סנהדרין דף צ.) "במדה שאדם מודד - בה מודדין לו" (סוטה דף ח.)

בס"ד | גיליון 17
פרשת תרומה
התשפ"א

בפרשה ובדף היומי מתוך סדרת רב המכר "מדה כנגד מדה" בתנ"ך ובדברי חז"ל

מדה כנגד מדה – סיפור ההצלה הנפלא וקדושת בית הכנסת

הזוג החל להתגלגל במורד התהום כשהרב מורנו מאבד דם רב מרגלו הפצועה, והאשה סובלת מהלם ופציעות מסלעים חדים. כשהגיעו שניהם לתחתית המדרון הם שלפו את מכשיר הטלפון הנייד, שלמזלם היה בידה של רעייתו כשנמלטה עימו מהרכב. וממעמקי המדרון הם הזעיקו את כוחות הביטחון.

ממעמקי המדרון הם הזעיקו את כוחות הביטחון

תוך דקות הגיע כוח חילוץ כדי להוציאם מהתהום, כשבמקביל הצבא החל במצוד אחר המחבלים.

הפלא הגדול אותו לא יכלו לפענח אנשי הצבא והמשטרה כיצד הצליחו בני הזוג להתקשר מעומק התהום, כשאפילו על הכביש הקליטה היא גרועה מאוד...

בסופו של דבר, המחבלים ימ"ש נתפסו והם הודו בחקירתם שהם אפילו הספיקו לכרות קבר כדי לקבור את קורבנותיהם ולהעלימם...

בסעודת הודיה שנערכה כחצי שנה לאחר האירוע, אמר אחד הרבנים שיש בידו לפתור את תעלומת ה"יש קליטה" של הטלפון הנייד בתהום:

לפני עשר שנים הרב מורנו שליט"א קיבל על עצמו שהוא לא נכנס לבית המדרש עם טלפון נייד כלל, אפילו אם הוא כבוי. פשוט ומוחלט: הטלפון הנייד הושאר מחוץ לתחום ביהמ"ד. בנושא זה הוא לא נכנע ועמד בצוק איתן מול כל הניסיונות לשכנעו שהנייד יהיה כבוי. הוא טען שאם מתחילים להיכנס לביהמ"ד עם נייד כבוי, בקלות אפשר להידרדר לטלפון במצב רוטט. וכדאי שלא לעמוד בניסיון. הוא טען שוב ושוב שהוא אינו רוצה שתורתו תיעשה קרעים קרעים, ואף לא שתפלתו תופרע מאיזה רטט או צליל...

(המשך הסיפור בעמוד 2)

מחבל חמוש ברובה ירד מהרכב החוסם ומטווח של שני מטרים החל לירות על רכבם של הרב ורעייתו

"וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנִיתִי בְּתוֹכְכֶם" (שמות כ"ה ח').

"אע"פ שחרב מקדש ובטלו הנרות, הרי בתי כנסיות ובתי מדרשות שמדליקין בהן והן הנקראין מקדש מעט..." (מדרש הגדול ויקרא ו' ב').

בכ"ג באלול תש"ע, בשעה 23:00, נסעו הרב משה מורנו ה"ו ורעייתו תחי' לביתם שבמושב מעלה אפרים. מכונית שנסעה אחריהם באורות גבוהים ובה ארבעה נוסעים הפריעה למהלך נסיעתם ולפיכך החל הרב להאט כדי לתת למכונית שתעקוף אותו.

הרכב אכן הגביר מהירותו ועקף. אך לפתע עצר כדי לחסום את רכבו של הרב. מאז התרחש הכל במהירות עצומה; מחבל חמוש ברובה ירד מהרכב החוסם ומטווח של שני מטרים החל לירות על רכבם של הרב ורעייתו. שבע עשרה כדורים נורו מטווח קצר ורק אחד פגע ברגלו של הרב. קליע נוסף פגע בכרית הראש של מושב הנהג. כל השאר חדרו את החלונות והדלתות.

המחסנית התרוקנה והמחבל אץ לרכבו להביא מחסנית נוספת. הרב ורעייתו ניצלו את ההפסקה למנוסה מרכבם. היה זה הימור על חייהם כי למחבלים שברכב יש נשק ותחמושת ולהם אין כל דבר להגנתם...

הרב מורנו בסייעתא דשמיא ובקור רוח דחק ברעייתו להידרדר לתהום שהיתה לצד הכביש. פירושו של דבר זה להידרדר לעומק של יותר מש...ל...ו...ש...י...ם מ...ט...ר...י...ם!

הם הספיקו להבחין בשלושה מחבלים חמושים שחוזרים לרכב שלהם כדי לבצע "וידוא הריגה"

הוא אמר לרעייתו שאם יתמהמהו עוד רגע אחד הם יהיו חשופים למחבלים ויחוסלו בוודאי. הם החלו בירידה תלולה ורצופת מכשולים בתהום החשוכה לחלוטין. הם הספיקו להבחין בשלושה מחבלים חמושים שחוזרים לרכב שלהם כדי לבצע "וידוא הריגה"...

מרגליות מדה כנגד מדה

"שכל מידותיו של הקב"ה - מדה כנגד מדה" (סנהדרין דף צ.). "במדה שאדם מודד - בה מודדין לו" (סוטה דף ח.).

2

בס"ד | גיליון 17
פרשת תרומה
התשפ"א

בפרשה ובדף היומי מתוך סדרת רב המכר "מדה כנגד מדה" בתנ"ך ובדברי חז"ל

(המשך הסיפור מעמוד 1)

הרב מורנו אף אמר, שאי אפשר לומר 'שמע קולנו.. חוס ורחם עלינו... וקבל ברחמים וברצון את תפילתנו' כשלפתע הטלפון מזמזם ברטט, היד לוחצת 'אוטומטית' על כפתור והעין מרפרפת על הצג לראות מי התקשר...

ברגעים ספורים אלה שבאמצע התפילה יש היסח הדעת והחמור מכל שאנו מניחים את הקב"ה ב... 'ממתינה'!

הרב ניתק עצמו כליל מהנייד והיה בקשר ישיר בלימוד ובתפילה עם הקב"ה בלבד, ולכן בעת צרה, חיבר אותו הקב"ה לרשת הקליטה של הנייד במקום שעל פי טבע כולם מנותקים

בעקבות קבלתו של הרב מורנו נעשה חיזוק גדול בישיבה ורבים הצטרפו אליו וביהמ"ד היה נקי ממש מניידים!

מכאן נבין את פשר החיבור שנעשה במעמקים. כאשר הרב מורנו ניתק עצמו כליל מהנייד והוא כולו היה בקשר ישיר בלימוד ובתפילה עם הקב"ה בלבד, אזי בעת צרה, הנכון והקריטי, חיבר אותו הקב"ה לרשת הקליטה של הנייד במקום שעל פי טבע כולם מנותקים!

אם בזמן התפילה והלימוד אתה מחובר רק להקב"ה ומקבל על עצמך לא להיכנס לביהמ"ד או לביהכ"נ מחובר/רוטט - הקב"ה ישמע אותך, יענה לך בעת צרה ויחבר אותך גם במקום שאין בו קליטה...

(להתעדן באהבתך, עמודים תר"מ-תרמ"ב)

מדה כנגד מדה בנדבה

שמות כ"ה ו': "שָׁמֹן לְמֵאָרָה בְּשָׂמִים לְשֵׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלְקִטְרֵת הַסָּמִים".

שמן למאורה: "חסר, דלא לאורה הוא צריך. ו"ג דברים נמנו כאן וכן יש "ג מיני מלבושים ביחזקאל (ט"ז, ט"ג) 'ואנעלך תחש' וגו' 'ואעדך עדי' וגו'. וכשחטאו ישראל בעגל איבדו "ג מלבושים, כדכתיב (להלן ל"ג ו') 'יתנצלו בני ישראל את עדיהם'. ובזכות אלו "ג מינים שהתנדבו חזרו להם "ג".

(בעל הטורים)

ראיה כנגד ראיה

שמות כ"ה מ': "וַיֵּרָא וַעֲשֶׂה בְּתַבְנִיתָם אֲשֶׁר אָתָּה מְרָאָה בְּהָרִי".

"ג' ראשי פסוקים. הכא. ואיך 'וראה אם דרך עוצב ב' (תהלים קל"ט כ"ד). ואיך 'וראה בנים לבניך' (שם קכ"ח ו'). פירוש, אם דרך עוצב ב' וראה ועשה כתבניתם אשר אתה מראה בהר, שתבוא להר הבית לבית המקדש להתפלל ולהודות ויתכפר לך, כמו שסידר שלמה בתפילתו אם יחטא איש וגו' ובא וגו' בבית הזה (דה"י ב' ו' כ"ב). ואם תעשה כן וראה בנים לבניך".

(בעל הטורים)

זהב כנגד זהב

שמות כ"ה ז': "וְעִשִּׂיתְּ כִפֹּרֶת זָהָב טְהוֹר אֲמִתִּים וְחָצִי אָרְכָה וְאִמָּה וְחָצִי רְחֵבָה".

"ועשית כפורת זהב טהור, יבוא זהב של כפורת ויכפר על זהב של עגל".

(ירושלמי שקלים פ"א ה"א)

מרגליות מדה כנגד מדה

"שכל מידותיו של הקב"ה - מדה כנגד מדה" (סנהדרין דף צ.). "במדה שאדם מודד - בה מודדין לו" (סוטה דף ח.).

3

בס"ד | גיליון 17
פרשת תרומה
התשפ"א

בפרשה ובדף היומי מתוך סדרת רב המכר "מדה כנגד מדה" בתנ"ך ובדברי חז"ל

ע"י מדת ההכנעה משרה הקב"ה שכינתו עליו

שמות כ"ה ח' ט': "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם: כָּל אִשׁר אֲנִי מְרַאֶה אוֹתָךְ אֶת תְּבִנְתִּי הַמְשַׁכֵּן וְאֶת תְּבִנְתִּי כָּל כְּלָיו וְכֵן תַּעֲשֶׂה".

"ועשו לי מקדש ושכנתי בו" ככל אשר כו' וכן תעשו. ופירש"י ז"ל לדורות. ולכאורה אי אפשר לומר כן שהלא בבית עולמים לא היה כן אך נוכל לומר שהתורה הקדושה מורה לנו דרך עבודה. דהנה עיקר עבודה הוא ובו תדבק ואיתא בגמרא וכי אפשר וכו' אלא הדבק במדותיו מה הוא רחום אף אתה רחום וכו'. והכלל שזה תליא בזה כשהוא דבוק לבורא ית"ש אזי יכול להדבק במדותיו.

והדבר המביאו לידי דבקות בהבורא ית' הוא רק ע"י בחינת הכנעה וענוה ושפלות באמת, כמאמר הכתוב: גבה עיניים וכו' אותו לא אוכל ואיתא בגמרא אין אני והוא יכולים לדור וכו' אבל מי שהוא בבחינת שפלות באמת אז הוא דבוק לבורא ברוך הוא, כמאמר הכתוב 'אני אשכון את דכא', וגורם ע"י הכנעה שהקב"ה משרה שכינתו עליו מדה כנגד מדה שהבורא ית"ש כביכול מצמצם שכינתו בזה העולם הגשמי וכמה גדולה מדת הכנעה זו לפני הבורא ב"ה שהן השמים ושמי השמים לא יכללוהו אעפ"כ מצמצם את עצמו ע"י כמה צמצומים להשרות שכינתו על האדם הגשמי וזהו רק ע"י בחינת ענוה ושפלות באמת מדה כנגד מדה.

והנה כשהבורא עולמים ב"ה צוה למשה רבינו ע"ה לבנות משכן כדי להשרות שכינתו על דברים גשמיים בעולם הגשמי כמה היתה גדולה מדת הכנעה זו לפני בורא עולם ברוך הוא, וזהו 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם' וזה הוא הכנעה גדולה לפני וכן תעשו גם כן אתם לדורות להיות לכם תמיד ענוה ושפלות באמת כדי להיות דבוק בי ותוכלו להדבק במדותי.

והנה עבודה זו ובו תדבק ע"י בחינת הכנעה כנ"ל הוא בחינת האות ו', שאות וא"ו מורה על התחברות וצריך האדם לעבוד את הבורא ב"ה בבחינת וא"ו הן במחשבה הן בדבור הן במעשה היינו שצריך להיות דבוק תמיד בהבורא ב"ה אפילו במחשבתו וכל שכן דיבור ומעשה. ובחינת מחשבה נקרא 'מאות' ובחינת דיבור נקרא 'עשירית', ובחינת מעשה נקרא 'יחידית', וכשאדם מקדש ומטהר ג' לבושי'ן אלו להיות דבוק בג' לבושי'ן אלו לבורא ברוך הוא וברוך שמו, ועל ידי מה, ע"י בחינת הכנעה באמת כנ"ל, אזי יכול להדבק במדותיו מה הוא רחום אף אתה רחום.

וכשהבורא עולמים צוה למשה ע"ה לעשות משכן כדי להשרות שכינתו בתוך בני ישראל בעולם הזה הגשמי, כמה היתה גדולה מדת הכנעה כזה לפני הבורא ב"ה, ולא היה באפשרי המשכת בחינת הכנעה זו רק ע"י אתערותא דלתתא היינו שבני ישראל שהתנדבו למלאכת המשכן והעושים את המשכן היו צריכים להיות דבוקים בהבורא ב"ה בבחינת מחשבה דיבור ומעשה על ידי בחינת הכנעה ושפלות באמת, יהי רצון שנזכה לזה ואז מדה כנגד מדה שהבורא ב"ה צמצם שכינתו כביכול להשרות בין שני בדי ארון".

(בת עין פרשת תרומה)

מדה כנגד מדה בדף היומי

שילוח המצורע חוץ למחנה ובזיון הפריעה והפרימה בא על מה

שגרם לאשה

פסחים דף צה: "... יכול יהו חייבין - תלמוד לומר: 'וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש'."

"והצרוע אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרמים וראשו יהיה פרוע ועל שפם יעטה וטמא טמא יקרא: כל ימי אשר הנגע בו טמא טמא הוא בדרך ישב מחוץ למחנה מושבו" (ויקרא י"ג מ"ה-מ"ו).

"מדה במדה, לפי שהצרת בא על עסק לשון הרע כמו שדרשו רז"ל (ויק"ר ט"ז) מצורע מוציא שם רע, כלומר שמוציא שם רע, והב"ה פורע לו סאה בסאה, כלומר הוא הוציא שם רע על אשת איש, וגרם לה להיות בודדה מבעלה - כך בודד ישב, הוא גרם לה פרימת ראש ובגדים, שנאמר (במדבר ה' י"ח): 'ופרע את ראש האשה', לכך בגדיו יהיו פרומים, הוא גרם לה שילוח, שנאמר (דברים כ"ד א'): 'ושלחה מביתו' לכך (במדבר ה' ב'): 'וישלחו מן המחנה כל צרוע'."

(מושב זקנים עה"ת)

קידוש החול במקדש כנגד קידוש החול בעם ישראל

שמות כ"ה ח': "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם".

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם: "ויבן בס"ד לפרש, עיקר חשיבות ישראל לפני הקב"ה הוא בתוספת אשר מוסיפים מחול על הקודש, שהוא הידור מצוה במצוות עשה. וגם מקדשים עצמם במותר להם במצוות לא תעשה שעושים משמרת למשמרת, כגון מצוות דרבנן, שהם: שניות ועירובין ונט"י וכיוצא. ולכן כשתיקן שלמה המלך ע"ה עירובין ונטילת ידיים, יצאה בת קול ואמרה (משלי כ"ג ט"ו): "בני אם חכם לבך, ישמח לבי גם אני" (שבת דף יד:). והיינו, כי ע"י החומרות האלו שמחמירים על עצמם להוסיף מחול על הקודש, בזה ניכר שמצוה העיקרית שציום השי"ת בתורה הם מקיימים מאהבה וברצון לב ולא מחמת הכרח מיראה.

וז"ש: "ועשו לי מקדש" - שהם יוסיפו מחול על הקודש, שיקדשו הדבר הזה מצד החומרה שמחמירים על עצמם, והם המחמירים את הקודש הזה ולא שהוא מקודש ע"פ תורתו, אלא הם מחמדים ועושים דבר זה קודש ומצוה. ועי"כ מדה כנגד מדה - "ושכנתי בתוכם", כי הם עשו את החול קודש מרצונם, אז גם אני אעשה החול שלהם קודש, שאקדש אותו בהשראת שכינתו עליי".

(בניהו על התורה)

מרגליות מדה כנגד מדה

"שכל מידותיו של הקב"ה - מדה כנגד מדה" (סנהדרין דף צ.א). "במדה שאדם מודד - בה מודדין לו" (סוטה דף ח.א)

בפרשה ובדף היומי מתוך סדרת רב המכר "מדה כנגד מדה" בתנ"ך ובדברי חז"ל

משטים כנגד שטות. חטאו בשטים ולקו בשטים ומתראין בשטים

שמות כ"ז א': "וְעִשִּׂיתָ אֶת
הַמִּזְבֵּחַ עֲצֵי שִׁטִּים חֲמֵשׁ אַמּוֹת
אָרְךָ וְחֲמֵשׁ אַמּוֹת רֹחַב רְבוּעַ
יְהִי הַמִּזְבֵּחַ וְשֵׁלֶשׁ אַמּוֹת
קָמְתוֹ."

"שטים. הם עשו שטות
והכעיסוני בעגל, יבואו עצי
שטים ויכפרו על שטותן....
חטאו בשטים ולקו בשטים
ומתראין בשטים, חטאו
בשטים, שנאמר: 'וישב
ישראל בשטים', לקו
בשטים, שנאמר (במדבר
כ"ה ט'): 'ויהיו המתים
במגפה', ומתראין בשטים,
שנאמר: 'עצי שטים'."

(מדרש תנחומא תרומה סימן
ט"ז)

המחזיק את הת"ח בעוה"ז יהיה עמו לעוה"ב

שמות כ"ה ט"ו: "בְּטַבַּעַת הָאָרֶן יִהְיוּ הַבָּדִים לֹא יִסְרוּ מִמֶּנּוּ."

גבי הארון כתוב בתורה (שמות כ"ה ט"ו) "לא יסורו ממנו", וזה רמז, אשר המחזיק את הארון אשר הוא סמל של התלמיד חכם, לא יסור בשום פעם מן התלמיד חכם, וגם בעולם הבא יהיה עמדו במחיצה אחת.

(לקוטי בתר לקוטי בשם האלשיך הקדוש)

חטאו בשנים - יתכפרו בשנים

שמות כ"ה ב': "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוּ תִקְחוּ אֶת תְּרוּמַתִּי."

רש"י פירש בד"ה ויקחו לי תרומה: "לי - לשמי". למה הקפיד הכתוב בתרומת המשכן דווקא שתהיה לשמה? אפשר לומר, לפי דברי הגמרא (חולין דף קמב.) כי בעבודה זרה מצרף הקב"ה מחשבה למעשה: "למען תפוש את בית ישראל בלבם - זו מחשבת עבודה זרה". והנה בעגל חטאו גם במעשה וגם במחשבה (על הפסוק במעשה העגל: קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו, פירש רש"י: אלהות הרבה איזו להם). לכן היו צריכים גם כפרה כפולה, על המחשבה ועל המעשה. ולכן, לי - לשמי שתהיה נדבתם לשמה, כדי לכפר בזה על מחשבת עבודה זרה.

(שערי שמחה)

יבוא זהב שבמשכן ויכפר על זהב שנעשה בו העגל

שמות כ"ה ג': "וְזֹאת תְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֵתָם זָהָב וְכֶסֶף וְנִחְשֵׁת."

"... ואתה מוצא שביום הכפורים נתכפר להם ובו ביום אמר לו הקב"ה: ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם כדי שידעו כל האומות שנתכפר להם מעשה העגל, ולכן נקרא משכן העדות שהוא עדות לכל באי העולם שהקב"ה שוכן במקדשכם, אמר הקב"ה: יבוא זהב שבמשכן ויכפר על זהב שנעשה בו העגל שכתוב בו (שמות ל"ב ג'): 'ויתפרקו העם את כל נזמי הזהב' וגו' ולכן מתכפרין בזהב 'זאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב', אמר הקב"ה (ירמיה ל' י"ז): 'כי אעלה ארוכה לך וממכותיך ארפאך'."

(תנחומא תרומה סימן ח')

מנע מאחרים להשתתף במצוה כדי שיהיה שם לזרעו - כלה זרעו

"אחד בנה בית הכנסת ורצו הקהל להשתתף עמו במעות ולא רצה כדי שיהיה לו ולזרעו לשם - וכלה זרעו (ספר חסידים סי' תק"ג)."

פירוש: מנע מאחרים להשתתף במצוה כדי שיהיה שם לזרעו - כלה זרעו (ויש לדעת מה שמובא מספרי הקדמונים, שהמדבר בשעת התפילה והקדיש, כשבניו יאמרו אחריו קדיש, הקדיש לא יועיל כלום לעילוי נשמתו, היות שלא יתכן שקדיש שהוא זילזל בו, יועיל לו).

(מגן אברהם שו"ע סימן קנ"ד סק"ג)

לרפואה שלמה: הרב פרץ בן גיטל, בן ציון בן חיה, מלכה חנה בת בילא

הנצחות, הקדשות ופרטים על הספרים 054-251-0336 קו אמריקאי: 646-340-5403

WEB: WWW.TORAH24-7.COM/SEFORIM-HEBREW EMAIL: ap@torah24-7.com

